

1963-2013, 50 år for å fremme gode lydmiljøer

20.10.2016

Stortingets helse- og omsorgskomiteé

Innspill til statsbudsjettet 2017 , Helse- og omsorgsdepartementet Prop. 1 S (2016-2017)

Norsk forening mot støy er en landsdekkende medlemsorganisasjon som arbeider for å redusere støyplager og forebygge støybelastning i Norge, for derved å sikre bedre livskvalitet, folkehelse, bomiljø og kvaliteter i naturen. Som en del av sin virksomhet behandler foreningen årlig 11-1200 henvendelser fra norske borgere som er plaget av støy fra ulike støykilder, ikke minst fra veitrafikk, som er kilde for 88,4 % av all utendørsstøy i Norge. Dårlig bokvalitet, nabostøy/støy i nærmiljøet seiler opp som årsak nr 2.

Personlige lidelser, helsekonsekvenser og dermed samfunnskostnader av støy er omfattende.

Det engelske miljødepartementet sammenlignet samfunnskostnadene av støy med andre store forurensingsproblemer (*Noise pollution - economic analysis, 9.4.2013*). Kostnadsfaktorene var effekt på helse, livskvalitet, produktivitet og naturmiljø, og man kom til følgende nasjonale tall for årlige samfunnskostnader: støy: 7-10 milliarder pund, trafikkulykker 9 milliarder pund, og klimaendringer 1-4 milliarder pund. (!)

Overfører man den engelske beregningen til Norge, vil den årlige støyregningen bare for Oslo langt overstige 10 milliarder kroner. Det er begrunnet frykt for at fortettingspolitikken vil øke dette.

Foreningen forsøker å belyse støyskadenes omfang og hvordan de kan forebygges gjennom statens politikk, forvaltning og bistand til kommunene.

Det oppstår stadig konflikter mellom økonomisk vekst, helse og miljø, men en kvalitetsvekst med en helsefremmende og bærekraftig utvikling kan sikres gjennom effektiv planlegging, forvaltning og investering.

Helsekonsekvenser og -kostnader av støy

Helseskadelig støy har store konsekvenser for samfunnet og statens og kommunenes helsetjenester. Barn og unge er spesielt utsatt for helseskadelig støy, og særlig barn av ressursvake familier.

- I dag er det ca. 1,5 millioner mennesker i Norge som er plaget av støy.
- Det er estimert at støy koster det norske samfunnet kr 14 milliarder pr. år.
- Søvnforstyrrelser alene pga trafikkstøy er beregnet til å føre til 10 000 tapte friske leveår i Norge.

Norge ligger etter med å oppfylle nasjonale mål om 10 % reduksjon av støy innen 2020. Vi opplever at plan- og bygningsloven, folkehelseloven og forskriften om miljørettet helsevern ikke oppnår sine mål om å forebygge helseskadelig støy gjennom planlegging og tiltak. Det er også behov for en revidert Nasjonal handlingsplan mot støy med tiltak, resultatsmålinger, og inkludert nattestøy og nabostøy.

Innretningen på helsebudsjettet gir ikke støy og helsekonsekvensene av støy prioritet, hverken i budsjett eller tilhørende strategier.

1. Helse- og omsorgspolitikken, 1.3. En folkehelsepolitikk som skaper muligheter

I tillegg til å fokusere på unges snusbruk bør avsnittet også ta opp unges uvitende mediebruk, med vedvarende musikk-konsum direkte på øret. WHO har slått alarm om man står i ferd med å produsere en generasjon hørselsskadede. John Hopkins har advart mot at hver 6. amerikanske ungdom kan ha utviklet hørselsskade før fylte 20 år. Nedsatt hørsel reduserer livsutsikter, og regnes som fremste årsak til utstøtelse av arbeidslivet. (Karolinska institutt)

Programkategori 10.10 Kap. 714 (s. 45/51)

Helse- og omsorgsdepartementet må sikre at folkehelsehensyn veier tyngst ved revisjon av Nasjonal handlingsplan mot støy med konkrete tiltak, resultatsmålinger, og spesielt innarbeiding av mål og tiltak for nattestøy og nabostøy. Mye av støyutfordringene på dette området skyldes også manglende kunnskap hos befolkningen, noe som bør være gjenstand for målrettede informasjonstiltak.

1963-2013, 50 år for å fremme gode lydmiljøer

Det bør også forskes for å finne gode måleparametre for nabostøyproblemet, slik at dette kan bli gjenstand for en målrettet innsats i en ny handlingsplan mot støy. Situasjonen tilsier ikke den reduksjon som budsjettet legger opp til.

Kap. 710 - Folkehelseinstituttet - Forskning (s. 49)

Foreningen ønsker økning i posten, spesielt iht. forskning på bymiljø og helsekonsekvensene for barn og unge fra støy. Fokus må rettes mot livskvalitet og helse. Behovet omfatter både kortsiktig og langsiktig forskning på de kumulative virkningene av å være utsatt for helseskadelig støy store deler av dagen.

Plager fra nabostøy og nattestøy øker og det behøves mer forskning på disse temaene også, for å dokumentere omfang og utvikling, og prøve ut adekvate tiltak.

Det bør forskes mer på omfanget av helsekostnadene forårsaket av støy og effektiviteten av tiltak. For å bedre vurdere kost-nytte-effektivitet av samfunns- og infrastrukturplaner bør effektiviteten av støyreducerende tiltak og besparte helseutgifter dokumenteres, f.eks. i samarbeid med TØI, Sintef, Vegvesen og NIBR. Helsekostnadene som kan unngås ved forebygging må vurderes mot nytten som oppnås for samfunnet av statens investeringer, og implementeres i fremtidig samfunnsplanlegging

Programkategori 10.20 Kap. 720 (s. 60)

Fylkesmennesenes rolle er avgjørende for å oppnå en helsefremmende regional utvikling, og direktoratet bør få økte midler for å legge til rette for regionale kompetansesentre for plan og miljørettet helsevern, også med egen regional folkehelsekoordinator. Dette kan gi kommunene en nyttig ressurs og begrense behovet for at samtlige skal måtte bygge opp egen kompetanse.

Heving av lokal helse- og miljøkompetanse på et strategisk nivå må prioriteres. Gjennom publikums henvendelser til Støyforeningen opplever vi at kommunelegens rolle må styrkes både faglig og ressursmessig, spesielt med de omfattende kravene i den nye plan- og bygningsloven og folkehelseloven. Organisasjoner utenfor forvaltningen, som Norsk forening mot støy, kan bidra til å heve kompetansen, bl.a. ved å samle informasjon, nytenkning og forskning, samordne et nettverk av private og offentlige aktører, og dessuten levere tjenester og veiledning.

Direktoratet kan ta ansvar for å samordne og utarbeide veiledere, samordne og formidle internasjonale erfaringer og forskning om reduksjon av helseskadelig støy og videreutvikling av www.miljokommune.no og www.miljostatus.no, og det må sikres tilstrekkelige ressurser til dette.

Programkategori 10.80. Kap. 781 Post 21 (s. 209)

Statlige veiledere bør utarbeides om kriteriene til et helsefremmende nærmiljø og strategisk nærmiljøutvikling, en veileder om fortetting med fokus på helse- og miljøfaktorer og en veileder om kommunenes mulighet til å forebygge og løse problemene rundt nabostøy.

Del III - Kap 6 Folkehelsepolitikken (s.230) 5.7 Miljø og helse (s 255-56)

To av de seks globale målene som er nevnt som risikofaktorer for folkehelsen: (1) diabetes og overvekt og (2) forhøyet blodtrykk er risikofaktorer som også påvirkes negativt av støy. Vi vil påpeke at publikums henvendelser til oss gir inntrykk av en svekket sikkerhet mot støy, blant annet ved at kommunalt miljørettet helsevern praktisk talt har avvirket tjenesten med å dokumentere støy gjennom målinger.

Uten støymålinger som dokumentasjon er det i praksis nesten umulig å nå frem med et støyproblem. Kostnaden ved å engasjere et akustikkfirma er høy og virker avskrekkende på de fleste. Vår erfaring er at kun Norsk forening mot støy leverer et lavterskeltilbud om støymåling og dokumentasjon. Hovedsakelig i området ved Oslofjorden. Ved et målrettet tilskudd vil foreningen kunne utvide tjenesten til alle de største regionene.

Generalsekretær
Ulf Winther
sign

Seniorrådgiver
Steven Gersh
sign